

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové, Mgr. Daniely Zemanové, JUDr. Michala Mazance a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobkyně: **D. T. H. G.**, zastoupené Mgr. Bohdanou Novákovou, advokátkou se sídlem Pod Terebkou 12, Praha 4, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 2. 2008, č. j. OAM-134/VL-10-11-2008, ve věci mezinárodní ochrany, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 7. 2008, č. j. 64 Az 19/2008 - 19,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovené zástupkyni stěžovatelky, Mgr. Bohdaně Novákové, advokátce se sídlem Pod Terebkou 12, Praha 4, **s e p ř i z n á v á** odměna ve výši **5712 Kč**. Tato částka bude uhrazena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), jímž byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „správní orgán“), ze dne 22. 2. 2008, č. j. OAM-134/VL-10-11-2008. Tímto rozhodnutím byla zamítnuta její žádost o udělení azylu podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění účinném v rozhodné době, jako zjevně nedůvodná.

Vzhledem k okolnosti, že v dané věci se jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany (dříve ve věci azylu), Nejvyšší správní soud se ve smyslu ustanovení § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozd. předpisů (dále jen „s. ř. s.“), nejprve zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud

odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, na www.nssoud.cz, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS.

Podle tohoto usnesení je přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech mezinárodní ochrany je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů. V zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je pak nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž také uvést, v čem spatřuje, v mezích přijatelnosti, v konkrétním případě podstatný přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

V dané věci stěžovatelka uplatňuje zákonné důvody specifikované v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s., tedy nesprávné posouzení právní otázky a nepřezkoumatelnost z důvodu jiné vady řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonnost rozhodnutí o věci samé.

Stěžovatelka v kasační stížnosti vyjádřila své přesvědčení, že správním orgánem a soudem mělo být vzato v úvahu, že Vietnamská socialistická republika je komunistická země s relativně značnou ekonomickou svobodou, ale tuhým politickým režimem. Jestliže stěžovatelka v pohovoru před správním orgánem uvedla, že se obává návratu do své země, neboť 3 x poskytla rozhovor do Rádia Svobodná Asie (které není komunistické a prorežimní) a přichází žádat o mezinárodní ochranu z nedemokratické země, nemůže být podle jejího názoru její žádost projednána ve zrychleném řízení a zamítnuta jako zjevně nedůvodná. Uvádí, že v jejím případě byla na místě aplikace ustanovení § 12, § 13, § 14 a § 14a, nikoli ustanovení § 16 zákona o azylu. Správní orgán ani soud vůbec nemohou mít jistotu, že osoby poskytující rozhovory do protirežimního média nejsou terčem pronásledování. Stěžovatelka je rovněž přesvědčena, že v jejím případě měl být aplikován čl. 1 odst. 2 Ústavy ČR ve spojení s ustanovením čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, která mají aplikační přednost před ustanoveními zákona o azylu, resp. soudního řádu správního, a právní hodnocení tak bylo chybně omezeno pouze na normy obyčejného práva a norem práva mezinárodního a ústavního nebylo ze strany soudu a správního orgánu použito. Důvod porušení Ústavy a Úmluvy spatřuje stěžovatelka v tom, že soud (a správní orgán) zcela opomenul její soukromý a rodinný život v České republice vzdor tomu, že výslovně upozorňovala na skutečnost, že v České republice žije s azylantem a je za něj provdána. Stěžovatelka proto uvádí, že zamítnutí azylové žádosti pro ni znamená rozbití její rodiny, a to navíc v situaci, kdy je těhotná (na důkaz toho je ve spise založena kopie oddacího listu a těhotenské knížky).

Povinnost státních orgánů České republiky respektovat soukromý a rodinný život každého vyplývá z článku 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, v němž je právo na rodinný život zakotveno. Česká republika je Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod vázána, neboť tato Úmluva byla dne 21. 2. 1991 Českou republikou podepsána, a v souladu s českým právním řádem byla řádně ratifikována a vyhlášena ve Sbírce zákonů pod č. 209/1992. Stěžovatelka dále odkazuje na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (*Berrehab v. Nizozemí, Abdulažiz a ostatní v. Velká Británie, Boultif v. Švýcarsko*), který, jak stěžovatelka zdůrazňuje, „byl na základě této Úmluvy vytvořen a nad dodržováním práv a svobod Úmluvou garantovaných bdí“. Podle této judikatury musí být vztah, jakým je zákonné a zároveň nikoli fiktivní manželství, za rodinný život uznán, a dítě, které z takového svazku vzešlo, se plným právem do tohoto vztahu začleňuje. V případě stěžovatelky, která žije ve společné domácnosti s azylantem a očekává narození dítěte (které bude rovněž azylantem), k vytvoření rodinného života na území České republiky došlo. Správní orgán a soud tak kromě čl. 1 Ústavy a čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod porušily také čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Ve vztahu k tvrzenému narušení výkonu práva na rodinný život ze strany státu neudělením doplňkové ochrany a vyhoštěním stěžovatelka uvádí: „Vzhledem k tomu, že neudělením tzv. doplňkové ochrany resp. tzv. humanitárního azylu a tedy nevyhnutelně navazujícím vyhoštěním (zcela logicky, protože o stěžovatelčině vyhoštění již bylo rozhodnuto) stěžovatelky z ČR by k zásahu do výkonu jejího práva na respektování rodinného života došlo, je třeba zjistit, zda by tento zásah nebyl oprávněný ve smyslu čl. 8 odst. 2 Úmluvy.“

Je proto třeba se zaměřit na následující okolnosti: soulad zásahu s národními zákony, zájem státu na vyhoštění a nezbytnost zásahu v demokratické společnosti, přičemž se stěžovatelka domnívá, že soulad zásahu s národními zákony chybí. Co se týče zájmu státu na vyhoštění, ponechává stěžovatelka na úvaze soudu, zda tato podmínka oprávněnosti zásahu státu do stěžovatelčina práva na respektování rodinného života byla splněna, s tím, že předchozí text glosuje stručnou poznámkou, že „zřejmě splněna byla“. Pro posouzení nezbytnosti zásahu je dle principů, které stanovil Evropský soud pro lidská práva, třeba vzít v úvahu mj. (a zejména) rodinnou situaci vyhoštěné osoby, narození dítěte a popř. jeho věk. Ve světle judikatury ESLP podle mínění stěžovatelky zásah krajského soudu a správního orgánu nezbytný nebyl. Soud i správní orgán jsou pod pozitivní obligací povinny dodržet závazek z mezinárodního práva a respektovat soukromý a rodinný život stěžovatelky v České republice. Tentýž závazek dopadá i na Nejvyšší správní soud a ani ustanovení § 104a s. ř. s. nemůže svou právní silou převýšit normy práva ústavního a mezinárodního. K aplikační přednosti mezinárodního práva stěžovatelka poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 Azs 75/2005, a tento odkaz podepírá citací následující pasáže z odůvodnění: „Lze tak konstatovat, že pokud by striktní aplikace procesní normy, v daném případě ustanovení § 71 odst. 2 věta třetí s. ř. s., krajským soudem vedla nevyhnutelně k tomu, že by byl stěžovatel vydán do země, kde by byl ohrožen jeho život či svoboda, nebo by byl vystaven mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu, musel by krajský soud od této kogentní procesní normy odhlédnout a přihlédnout k důkazům předloženým stěžovatelem i po lhůtě pro rozšíření žaloby o další žalobní body, jakkoli se jedná o postup zcela výjimečný už proto, že procesní norma v daném případě sleduje zejména zachování procesní rovnosti účastníků soudního řízení.“

Soud se nijak nevyjádřil ke skutečnosti, že stěžovatelka poskytla v „*komunistické totalitní zemi tři rozhovory do Rádia Svobodná Asie*“ (což by ji ve Vietnamu mohlo vystavit perzekuci, neboť komunistický režim ve Vietnamu je bezpochyby přísnější, než bývalý komunistický režim v Československu, a poskytnutí tří rozhovorů do „*protirežimního*“ média může být podle názoru stěžovatelky důvodem pro pronásledování v zemi jejího původu a není vůbec vyloučeno, že nedemokratický režim může mít zájem na potrestání otce dítěte tak, že ublíží jeho manželce nebo dítěti), přičemž ani správní orgán nezjistil o činnosti Rádia Svobodná Asie ničeho. Proto považuje stěžovatelka rozhodnutí soudu za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Stěžovatelka v závěru svého podání znovu upozorňuje na to, že žije ve společné domácnosti s vietnamským azylantem a že jí bylo uděleno správní vyhoštění. Teoreticky by mohla požádat o vydání rozhodnutí podle § 120a zákona o pobytu cizinců, jedná se však o rozhodnutí orgánu Ministerstva vnitra, tj. téhož orgánu, jenž již ve zrychleném řízení zamítl stěžovatelčinu azylovou žádost, a jde navíc o rozhodnutí na základě správního uvážení, které je pro policii závazným stanoviskem. Jinou vadu řízení před soudem ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. shledává stěžovatelka v tom, že ačkoli neovládá český jazyk, vedl soud celé řízení v jazyce českém a stěžovatelka tak nemohla účinně hájit svá práva.

Z výše uvedených důvodů stěžovatelka navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí krajského soudu (v kasační stížnosti rozhodnutí nesprávně označeno a identifikováno jako „*usnesení Krajského soudu v Ostravě sp. zn. 64 Az 9/2008 - 19*“) zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Přestože námitku stěžovatelky směřující do § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. posoudil kasační soud jako pouhý odkaz na ustanovení zákona, který nespĺňuje podle jeho názoru po obsahové stránce požadavky kladené zákonem na plnohodnotnou kasační námitku, musel se Nejvyšší správní soud otázkou přezkoumatelnosti, resp. nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku zabývat. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí je totiž vadou natolik závažnou, že se jí soud musí zabývat *ex officio*, tedy z úřední povinnosti i tehdy, pokud by ji stěžovatel nenamítal (viz ustanovení § 109 odst. 3 s. ř. s.). Má-li jakékoli rozhodnutí soudu projít testem přezkoumatelnosti, je třeba, aby se ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. jednalo o rozhodnutí v první řadě srozumitelné, které je zároveň opřeno o dostatek důvodů.

Rozsudek krajského soudu je opatřen dosti podrobným odůvodněním, z něhož je jednoznačně patrné, že se soud žalobními námitkami stěžovatelky zabýval, a je zároveň zřejmé, z jakých důvodů dospěl k závěrům o nedůvodnosti její žaloby. Vyjádřil se také k námitce týkající se rozhovorů poskytnutých stěžovatelkou do Rádia Svobodná Asie, když konstatoval, že stěžovatelka při pohovoru před správním orgánem sama uvedla, že Vietnam nijak ve svých vyjádřeních do rádia nepomluvila; proto soud posoudil stěžovatelčiny obavy z toho, že by její názory mohly být vnímány jako opoziční a režimu nepřátelské, jako hypotetické. Napadený rozsudek proto nelze považovat za nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. Co se týče námitky „*jiné vady řízení před soudem*“, která by mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, Nejvyšší správní soud konstatuje, že ze spisového materiálu je patrné, že o žalobě pak krajský soud rozhodoval bez jednání (na výzvu soudu ve vietnamském jazyce obsahující poučení o tom, že nevyjádří-li se stěžovatelka do dvou týdnů od doručení této výzvy jinak, bude

se mít za to, že souhlas k rozhodnutí bez jednání ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s. je udělen, stěžovatelka nereagovala, přičemž výzva jí byla řádně doručena dne 7. 5. 2008 – založeno na č. l. 15 a 16 soudního spisu). Z judikatury přitom plyne, že povinnost soudu ustanovit tlumočnicka vzniká pouze tehdy, pokud by účastník řízení pro jazykovou bariéru skutečně nemohl v řízení před soudem účinně obhajovat svá práva, a tato potřeba tlumočnicka musí být zcela zjevná (obdobně viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2005, č. j. 6 Azs 380/2004 - 29, na www.nssoud.cz). Za daných okolností, kdy jednání ve věci samé před soudem ani nebylo nařízeno, tak potřeba ustanovit stěžovatelce tlumočnicka nemohla vyvstat. Ze spisu kasační soud také ověřil, že vlastní pohovor před správním orgánem byl se stěžovatelkou dne 18. 2. 2008 na její žádost veden v jejím rodném jazyce, a tedy ve vietnamštině. Tato námitka je tak zjevně neopodstatněná. Žádnou jinou vadu řízení ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. přitom zdejší soud ze spisového materiálu neshledal.

Z předloženého spisového materiálu soud dále ověřil, že stěžovatelce bylo rozhodnutím ze dne 19. 2. 2008, č. j. CPOV-1834-11/ČJ-2008-64PV-SV, uloženo správní vyhoštění na 2 roky, které nabylo právní moci dne 26. 2. 2008. Z odůvodnění rozhodnutí vyplývá, že správní vyhoštění jí bylo uděleno z toho důvodu, že při policejní kontrole provedené dne 10. 2. 2008 stěžovatelka nepředložila cestovní doklad a nebyla schopna prokázat oprávněnost svého vstupu a pobytu na území České republiky. V žádosti o azyl, kterou stěžovatelka podala následující den tj. dne 11. 2. 2008, uvedla, že svou vlast opustila v červenci roku 2007, do České republiky přicestovala nelegálně za pomoci převaděče (který si ponechal její cestovní pas) přes Rusko a pobývala zde více než půl roku bez dokladů. Uvedla dále, že v České republice žije její přítel (v současnosti manžel, pan P. H. S., s nímž uzavřela sňatek dne 4. 4. 2008, přičemž oddací list předložila dne 7. 5. 2008 na OAMP v Kostelci - kopie oddacího listu je součástí spisového materiálu, v nečíslované příloze správního spisu), a stěžovatelka zde chtěla žít s ním. O České republice totiž slyšela „*jen to dobré*“, že život zde je civilizovanější než ve Vietnamu. Proto by se zde chtěla vdát a žít zde legálně. Na otázku, čeho se stěžovatelka obává v případě návratu do vlasti, odpověděla, že v České republice (a tedy nikoli v „*komunistické totalitní zemi*“, jak je uvedeno v kasační stížnosti) poskytla 3 x interview redaktorovi Rádia Svobodná Asie o tom, jak se ve Vietnamu studuje. Za těchto okolností správní orgán nepochybil, když žádost stěžovatelky zamítl podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu, podle něhož se žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a tohoto zákona.

V daném případě dospěl správní orgán k závěru, že důvodem podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla ze strany stěžovatelky především snaha být nablízku jejímu příteli a snaha legalizovat svůj pobyt v České republice. S tímto závěrem se poté ztotožnil krajský soud a Nejvyšší správní soud tento názor sdílí. K otázkám legalizace pobytu se již Nejvyšší správní soud ve své judikatuře opakovaně vyjádřil (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 - 81, na www.nssoud.cz). Stěžovatelka totiž v průběhu řízení neuvedla žádné skutečnosti svědčící o tom, že by měla oprávněné obavy před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodů

příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání určitých politických názorů. Nejvyšší správní soud již v minulosti judikoval, že samotná snaha po legalizaci pobytu z důvodu společného soužití s partnerem či snoubencem je sice důvodem pochopitelným, avšak nikoliv natolik závažným a naléhavým, aby bez přistoupení dalších okolností zvláštního zřetele hodných mohl být vnímán jako důvod výjimečný a zvláštního zřetele hodný ve smyslu § 14 zákona o azylu (podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004 - 69, na www.nssoud.cz). Jestliže tedy nemůže být tento důvod sám o sobě relevantním důvodem ani pro udělení tzv. humanitárního azylu, tím méně by pak takový důvod mohl být důvodem pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu (*argumentum a maiori ad minus*), neboť pomyslné mantinely pro udělení humanitárního azylu v rámci správního uvážení správního orgánu jsou širší než důvody striktně vymezené ustanovením § 12 zákona o azylu.

Krajský soud přezkoumával rozhodnutí správního orgánu, které vycházelo ze skutkového stavu, jaký byl v době vydání rozhodnutí. K tomuto dni, tj. ke dni 22. 2. 2008, stěžovatelka nebyla provdána, a neočekávala ani narození dítěte (v kopii těhotenské průkazky, založené na č. 1. 33 soudního spisu, je termín porodu stanoven předběžně až na 12. 3. 2009). Stejná byla situace i k datu podání žaloby (6. 3. 2008), v níž není ani zmínky o tom, že by stěžovatelka byla vdaná nebo byla tzv. „v jiném stavu“. Sňatek totiž stěžovatelka uzavřela až dne 4. 4. 2008. Z oddacího listu, který předložila správnímu orgánu dne 7. 5. 2008 na OAMP v Kostelci (kopie oddacího listu je součástí spisového materiálu, v nečíslované příloze správního spisu), vyplývá, že manželem stěžovatelky je pan P. H. S., taktéž státní příslušník Vietnamské socialistické republiky. V pohovoru před správním orgánem stěžovatelka tvrdila, že jejímu příteli (v současnosti již manželovi) byl v České republice v roce 1994 udělen azyl. V žalobě pak uvedla, že její životní partner pobývá na území České republiky na základě povolení k trvalému pobytu. Svá tvrzení však nikterak nedoložila.

K námitce porušení mezinárodních závazků, konkrétně čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a argumentaci stěžovatelky právem na soukromý a rodinný život, které by bylo porušeno zásahem ze strany českého státu v případě realizace správního vyhoštění nuceným návratem stěžovatelky do její vlasti, je třeba v prvé řadě konstatovat, že podle ustanovení § 14a odst. 1 zákona o azylu: *doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.* Vyhodnocení nebezpečí vážné újmy je přitom vždy na úvaze správního orgánu a pokud jde o vážnou újmu podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, za níž se považuje to, pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky, musí primárně vážit, k porušení jakého mezinárodního závazku by mohlo dojít.

V daném případě je tím závazek státu respektovat rodinný a soukromý život ve smyslu čl. 8 Úmluvy, k němuž Nejvyšší správní soud připomíná, že ve svém rozsudku ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 - 71 (na www.nssoud.cz) se vyjádřil v tom smyslu,

že zásahem do soukromého a rodinného života, který si cizinec na území České republiky vytvořil, by v souvislosti s čl. 8 Úmluvy mohl být zpravidla pouze dlouhodobý zákaz pobytu, který by právě svou délkou mohl dosáhnout intenzity nepřiměřeného zásahu ve smyslu judikatury Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku. Výjimkou by pak mohl být pouze případ, kdy by nepřiměřeným zásahem do rodinné či osobní vazby byla již pouhá nutnost jeho vycestování. Otázku existence rodinného života ve smyslu čl. 8 Úmluvy je přitom dle Evropského soudu pro lidská práva třeba posuzovat s ohledem na stav v době, kdy zákaz pobytu nabyl právní moci (srov. např. rozsudky ze dne 26. 9. 1997 ve věci *El Boujaïdi* proti Francii, stížnost č. 25613/94, ze dne 13. 2. 2001 ve věci *Ezzouhdi* proti Francii, stížnost č. 47160/99, ze dne 31. 10. 2002 ve věci *Yildiz* proti Rakousku, stížnost č. 37295/97, ze dne 15. 7. 2003 ve věci *Mokrani* proti Francii, stížnost č. 52206/99, a ze dne 28. 6. 2007 ve věci *Kaya* proti Německu, stížnost č. 31753/02; vše dostupné na <http://echr.coe.int>).

Ustanovení čl. 8 Úmluvy neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu manželů ohledně země jejich společného pobytu, resp. napomoci sjednocení rodiny na jeho území. Při stanovení rozsahu povinností státu je v tomto směru nutno zvážit okolnosti konkrétního případu (viz rozsudek ze dne 19. 2. 1996 ve věci *Gül* proti Švýcarsku, stížnost č. 23218/94) a v této souvislosti štrasburský soud bere v úvahu mimo jiné i případné extrateritoriální účinky čl. 8 Úmluvy, tedy otázku, do jaké míry je cizinci znemožněn jeho rodinný, případně soukromý život v zemi jeho původu a do jaké míry je přijímající stát právě z tohoto důvodu povinen umožnit mu přenést si svůj rodinný, resp. soukromý život na jeho území, a případně, zda je mu za tímto účelem povinen také udělit doplňkovou ochranu. Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva přitom vyplývá, že podmínky pro spuštění extrateritoriálního účinku čl. 8 Úmluvy jsou velmi přísné (srov. rozsudek ze dne 6. 2. 2001 ve věci *Bensaid* proti Spojenému království, stížnost č. 44599/98).

Ostatně tomu odpovídá i svým způsobem výjimečný institut doplňkové ochrany, jehož smyslem a účelem je poskytnout subsidiární ochranu a možnost legálního pobytu na území České republiky těm žadatelům o mezinárodní ochranu, kterým nebyl udělen azyl, ale u nichž by bylo z důvodů taxativně uvedených v § 14a zákona o azylu (vycházejících zejména, avšak nikoli bezvýjimečně, z hledisek humanity založených na objektivních hrozbách) neúnosné, nepřiměřené či jinak nežádoucí požadovat jejich vycestování. Jakkoli se tedy aplikace institutu doplňkové ochrany vztahuje k objektivním hrozbám po případném návratu žadatele do země původu, tedy k částečně jiným skutečnostem nastávajícím v odlišném čase než v případě aplikace institutu azylu, jsou i při rozhodování o udělení či neudělení doplňkové ochrany do jisté míry určující tvrzení samotného žadatele, z nichž je třeba vycházet.

Tato koncepce byla v zásadě potvrzena v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 2. 2009, č. j. 1 Azs 107/2008 - 78, www.nssoud.cz, který se zabývá filozofií dřívějších překážek vycestování a dnešní doplňkové ochrany a který ve vztahu k vážné újmě podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu konstatoval, že obecně je třeba při posuzování tohoto bodu vycházet z tvrzení žadatele a z řízení jako celku.

Z tohoto hlediska Nejvyššímu správnímu soudu nezbyvá než poukázat na obecnou povinnost tvrzení žadatele o udělení mezinárodní ochrany, která má zvláště v řízení ve věcech mezinárodní ochrany zásadní význam (a to v každém stadiu řízení s výjimkou takových tvrzení, vůči kterým se uplatní výluka zakotvená v ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. i v rámci přezkumného soudního řízení), neboť pouze žadatel, resp. stěžovatel svým tvrzením utváří rámec zjišťování skutkového stavu. Bylo v bytostném zájmu stěžovatelky nejen podložit svá tvrzení o tom, že její životní partner, resp. manžel požívá v České republice statut „*azylanta*“, ale vysvětlit také jakým způsobem se tato skutečnost odráží ve vztahu k existenci případné hrozby vážné újmy ve smyslu ustanovení § 14a zákona o azylu a tvrzenému porušení čl. 8 Úmluvy. Postavení stěžovatelky v posuzované věci z hlediska jejího rodinného stavu přitom v žádném případě nelze považovat za typické postavení uprchlíka v situaci důkazní nouze, neboť jí tvrzené rozhodné skutečnosti nastaly až na území České republiky.

Stěžovatelka však ani v průběhu řízení před správním orgánem, a ani poté v řízení před soudem, neuvedla nic, co by naznačovalo, že by ona sama mohla být uprchlíkem, ani nic, co by odůvodňovalo přednostní aplikaci mezinárodní smlouvy ve smyslu čl. 10 Ústavy (dle pravidla aplikační přednosti mezinárodní smlouvy zakotveného v tomto ustanovení, druhá část věty za středníkem, se mezinárodní smlouva použije přednostně tehdy, jsou-li splněny všechny podmínky stanovené inkorporačním pravidlem v první části věty článku 10 Ústavy, a zároveň pouze tehdy, pokud tato mezinárodní smlouva stanoví něco jiného než zákon). Jinými slovy aplikace zákona o azylu by musela být v rozporu s povinností státu garantovat závazek, který plyne z mezinárodní smlouvy. Taková situace však v posuzovaném případě nenastala a krajský soud tak neporušil ani čl. 1 odst. 2 Ústavy (resp. čl. 10 Ústavy), ani čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod či čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

Již jen na okraj Nejvyšší správní soud podotýká, že skutečnost, že stěžovatelka dle svého tvrzení uzavřela manželství s azylantem, neznamená naplnění podmínek pro udělení azylu podle ustanovení § 13 odst. 3 zákona o azylu. Podle citovaného ustanovení se azyl za účelem sloučení rodiny udělí manželu azylanta pouze za předpokladu, že manželství trvalo před udělením azylu azylantovi. Tentýž požadavek je zakotven v zákoně o azylu v ustanovení § 14b (*doplňková ochrana za účelem sloučení rodiny*) v jeho odstavci 3 (podmínkou pro udělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny manželu osoby požívající doplňkové ochrany je trvání manželství před udělením doplňkové ochrany cizinci). Výše uvedené však nevylučuje, aby stěžovatelka o udělení mezinárodní ochrany požádala jménem svého dítěte, případně opakovaně i jménem svým (s uvedením nových skutečností).

Ze shora uvedeného vyplývá, že ustálená a jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny námítky podávané v kasační stížnosti. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádný důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Proto ji posoudil ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. jako nepřijatelnou a odmítl ji.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s ust. § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

Krajský soud v Ostravě stěžovatelce k její žádosti ustanovil zástupcem pro řízení o této kasační stížnosti advokátku a náklady řízení proto v takovém případě hradí stát. Náklady spočívají v odměně za dva úkony právní služby v částce 4200 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., v platném znění], a v náhradě hotových výdajů v částce 600 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky), celkem 4800 Kč. Na základě osvědčení o registraci plátce daně z přidané hodnoty, jež ustanovená zástupkyně stěžovatelky Nejvyššímu správnímu soudu řádně doložila, byla k výše uvedené odměně připočtena částka 912 Kč (19 % DPH). Celková částka 5712 Kč bude zaplacena z účtu Nejvyššího správního soudu k rukám Mgr. Bohdany Novákové, advokátky se sídlem Pod Terebkou 12, Praha 4, do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 23. dubna 2009

JUDr. Radan Malík
předseda senátu